ПРОМОВА ТОВ. РАКОВСЬКОГО

на IV. Всеукраїнськім Зїздї Рад Робітничих, Селянських та Червоноармійських Депутатів.

(Докінчене).

ГЕРОЇЗМ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ.

Товариші, що до нашої армії, то ми можемо покладати ся на неї, — наша армія виконала свій обовязок чесно, з хоробрістю, з героїзмом (оплески). Я дозволю собі повідомити вас про хоробрість одної з бригад, що оперує під Семипалками і Бровáрями: "Польські військово-полонені дивують ся упертости та хоробрости Башкірської бригади. Бригада бється геройічно. Бригада загубила значну кількість сил, особливо в останний час, коли вибуло богато політробітників і командирів. 12-го мая завідуючий політвідділом бригади тов. Цузаків брав участь в бою, де і загинув. 11-го мая підчас жорстокого бою з ворогом, коли останний зірвав зелізниче полотно і сим відрізав шлях до відступу бронепотягу "Карло Лібкнехт", підривник бронепотягу "Комунар" Інжеватів, поранений розривною кулею в руку і плече, залишив ся в бою, схопив лом і костилі і почав виправляти шлях. Ризикуючи житем протягом довгого часу, Інжеватів виправив шлях, і відрізаний бронепотяг "Карло Лібкнехт" був вратований. Адютант бронепотягу "Комунар" тов. Кедров виконував підчас бою з Поляками обовязки командира бронепотягу і рішучо відбивав контратаки ворога. Коли Поляки замішали ся, Кедров скочив з бронепотягу і почав розстрілювати їх в упор. При виконаню боєвого завдання був тяжко поранений в спину і руку. Не дивлячись на се, він, обливаючись кровю, залишив ся на своєму місці до кінця бою, що продовжав ся ще кілька годин. В наслідок сього бою шестий полк ворога цілком знищено" (оплески, голоси: слава червоним героям!).

Товариші, не бажаючи вас надто втомлювати, я прочитав лише одну з тих "сводок", котрі ми одержуємо кождого дня з політвідділів армій і котрі всї свідчать про одне: наші політичні комісарі, наші командирі, наші червоноармійці вмирають з надзвичайною самопожертвою. Я висловлююсь так тому, що одної десятої частини того геройізму, яку виявляють наші червоноармійці, комісарі і командири кождого дня, досить було-б для того, щоби поставити червону армію поруч з арміями самими славетними.

Товариші, ми чули товариша Михайловського, політкома одної з наших бригад. Він міг би вам розповісти, як один з комісарів його бригади, наш знайомий добрий комуніст, тов. Данилевський в Мозирі був оточений Поляками і розстрявши всї кулї, залишив одну для себе. Він найшов за краще загинути смертю хоробрих, ніж попасти в полон ворога. Другий товариш може нам розповісти, як сема дивізія, оточена трома ворожими дивізіями під Коростенем, втративши половину своїх політичних робітників комуністів забитими, другу половину пораненими, потерявши частину свого командного складу і частину боєвого складу, пробилась після тридневного бою з оточуючого її кола, забрала вісім армат, двайцять кулеметів і богато полоненних (оплески). Маючи цілий ряд подібних прикладів ми можемо дійсно спокійно дивити ся на нашу боротьбу.

Але, товариші, геройізму окремих осіб, геройізму армії не досить. Треба, щоб сей дух самопожертви, се спокійне виконане обовязку перед робітничо-селянською владою, які виявляє наша червона армія, — щоб се почуте солідарности, вірности, справи свідомости визволеня праці охопило всї робітничі і всї селянські маси. За прикладом наших загинувших героїв повинні йти всї наші трудові маси, все селянство. Геройізм не полягає лише в тому, щоб віддавати своє жите на фронті. Є геройізм тилу: залишати ся до виснаженя на тому місці, де тебе поставила Радянська влада. Є геройізм у чесній, напруженій праці на фабриці або в глибині шахти, є геройізм у виконаню чи допомозї при виконаню розверстки, геройізм є в тому, щоби йти на село і, під загрозою розстрілу куркулями, поширювати там святе слово комунізму (оплески).

ШЛЯХТУ ЩЕ ПАМЯТАЮТЬ.

Селянство України не тільки памятає, що робили польські пани три роки назад і про що вам нагадував товариш Зіновєв. В ньому живуть ще спогади про те, що робили польські пани ще ранійше, коли Україна була польською територією. На селї сї згадки ще живуть: ми бачили вчера тут перед нами делєгата селянина, який і нагадав те минуле, коли тут на Україні була польська панська влада. Викликані нею почутя на селї треба збудити. Перед селом треба поставити ясно, що тепер його завданєм — є боротьба з польськими панами, що иншого шляху, иншого виходу немає.

Товариші, ся боротьба потребує від нас великих жертв, ся боротьба буде затяжною, з сим ми мусимо рахувати ся і сказати собі: все на оборону. Ми будемо глухими і сліпими до всего того, що не торкаєть ся оборони, не торкаєть ся тилу і фронту. Всї наші думки, вся організаційна робота, все радянське будівництво, вся партійна робота мусить тепер направляти ся до одної мети. Наслідком сього, звичайно, богато залишить ся на полях, богато загине, богато буде руїн, будуть розграбовані не тільки цілі волости, але і повіти. Товариші, ми сеї війни ніколи не хотіли, нам війну завжди навязували. Ми являємось якраз тою партією, що більш усього протестувала проти війни. Ми зявились в ім'я встановленя тревалого мира між працюючими, ми зявились длятого, щоб замість війни встановити організовану працю, щоб дати можливість робітникам і селянам прикласти свої зусиля для свого щастя, для щастя своїх дітий, для самоосвіти. Ось та велика мета, те завдане, в ім'я якого була зроблена робітничо-селянська революція. Так, ми зявили ся, щоби здійснити те, що старий вчений, комуніст Тімірязев, вмираючи, сказав своїм друзям: "Я щасливий, що належу до партії комуністів, які борють ся за щастє людського роду".

І коли ми з партії праці, з партії мира зробили ся партією війни, коли Радянський лад, який мав зорганізувати господаруване, знищити злиднї, голод, визиск і смерть, котру сіяв буржуазний лад, — коли Радянський лад змушений був примінювати жорстокости, терор, вести війну, відірвати робітників від станків, селян від плуга і посилати їх знова на різню, то відповідальність за се падає на наших ворогів.

Як в легенді великий Прометей був прикутий до Кавказької скелї, і там постійно хижі орли літали над ним, рвали його тіло на шматки, не даючи загоїтись його ранам, так тепер, пролетаріят через те, що він зробив теж саме — стремів до волї, світла, розуму, — так само і на сей пролетаріят кидають ся всї хижі орли. Так і його вони рвуть, так і його живе тіло вони нівечать і не дають йому залїкувати свої рани. Не скінчили ще ми війни з німецькими імперіялїстами, не скінчили війни з гайдамаками, з Юденічом, Денікіном, — недобитки яких ще живуть на Кримському півострові, ще живуть наші вороги і в Німеччині, а перед нами, перед робітничо-селянською Україною — новий ворог. Не загоїли ся у нас ще старі рани, як відкривають ся вже нові. Чому така лютість? Чому налетіло на наші поля чорне вороне? — Тому, що ми — сила, тому, що нас боять ся, тому, що ми несемо смерть капіталістичному світови.

ОБЄДНУЙТЕСЬ НАВКОЛО РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ.

І ось, товарищі, коли робітнича кляса України буде свідома того, що коли проти неї є стільки ненависти, стільки ворогів, коли проти неї утворюєть ся спілка всїх імперіялістичних держав, — то се тому, що вона сильна, вона загрозлива, — коли робітнича кляса зрозуміє сю свою силу, вона зорганізуєть ся, тоді обєднаєть ся місто з селом, робітництво з селянством, тоді робітнича кляса переможе Поляків, як перемагала вона до сього часу, як перемогла Юденіча, Колчака і Денікіна. Для сього робітництво і селянство мусить обєднати ся навколо Радянської влади.

І коли ся маса, для розворушеня якої потрібні великі нещастя, подібно тому, як для океану потрібна буря, коли ся маса буде охоплена революційним ентузіязмом, — тоді і білим Полякам прийде кінець.

Так, товариші, організуйтесь для боротьби. Боротьба мусить бути організованою, ми мусимо кинути великі маси і мусимо зробити се швидко, як робітничий молот, мусимо одним ударом зруйнувати панську владу (гучні оплески, музика грає "Інтернаціонал").

МАТИ.

На війні боров ся старший
І поляг у бою.
Другий впав на барикадах
И лишив матїр свою.

Третий ворогу попав ся
В тяжкую неволю.
Труп розстріляний знайшли ми
Лишений у полю.

І самою я осталась;
Тяжка в серцю мука...
Та бережись лютий враже,
Я ще маю внука.

("Комуніст", Харків.) Робітниця Н.

ЗАМОВЛЯЙТЕ НОВУ БРОШУРУ,

що тільки вийшла з друку під назвою:

Брошурка надрукована на гарнім книжковім папері. Надаєть ся до масового ширеня.

Замовленя посилайте на адресу:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard & McGregor Sts., — Winnipeg, Man.

"НА РЕАЛЬНІМ ҐРУНТІ" ЧИ ЗОВСІМ БЕЗ ҐРУНТУ.

Петлюра, як видно з низше наведеного донесеня львівського "Вперед", не конче ділить ся з своїми "урядовцями" тою 30-мілїоновою місячною платнею, яку він дістає від Пілсудського.

"Вперед" з 15. цвітня доносить, що петлюрівські урядовсї в Тарнові, зазнавши голоду, стали на "реальний ґрунт" і взялись до праці, про що свідчать оповістки, які висять в готелї "Брістоль" в Тарнові з таким змістом:

"Урядовець направляє чоботи і черевики. За роботу бере значно дешевше, як звичайні шевці. Робота міцна і акуратна. Працює після 3-ої години".

З боку, каже "Вперед" — малюнок шевця за роботою.

Воно то було-б дуже добре, що нарештї "урядовці" стали на "реальний ґрунт", але біда в тім, що взявшись до праці, петлюрівські урядовці направляють чоботи "значно дешевше, як звичайні шевці". Адже се може не добре відбитись на тарнівських шевцях і перешкодити їхньому зарібкови. Коли вже стали на "реальний ґрунт", то хоч тут будьте чесними і беріть таку платню за роботу, як і кождий швець, а не значно дешевше..."

Як видно, то паршиве де не піде, то все буде паршивим.

***

Петлюра, готуючись до "повстаня", "зреорганізував" в Тарнові своє "правительство". Переглядаючи у "Передї" склад сего правительства, бачимо майже всї одні і ті самі відомі вже нам особи, за виїмком нового "міністра фінансів", яким є якийсь Лебедь Юрчик. Мабуть чоловічина з гривнами... Та се нїчого, навчить ся і він з часом направляти чоботи за дешеву ціну. А поки що, то:

Тримай ся Юрку вербунку,
Будеш грати на бандурку...
Без штанів будеш ходити,
Довбенькою воші бити...

***

Несогірше стоїть "українська справа" на американськім континентї. Якось недавно доносила джерзиситська ворона... чи то пак "Свобода", що президент такої "прінціпіяльної" держави як Америка, Гардінґ, буде оглядати американську фльоту на самий український великдень.

А є еще такі люди, які кажуть, що американське правительство не цікавить ся "українською справою".

***

Колись нїмецький принц Від захотів дуже царствувати. А що тоді — то було еще перед світовою війною — не було еще так много вільних царських та королівських тронів, то порадили йому вдатись до Альбанї.. Альбанцї тоді якраз нагнали від себе турецьких опікунів. А що в Альбанії місцевість дуже гориста, то приц Від, він-же і король Альбанії, віхав до своєї столиці на мулї.

Візд йому вдав ся досить добре, бо Альбанцї не вспіли тоді еще навіть зоглядітись. Та за те виїзд з Альбанії відбув ся вже з повно "парадою", бо Альбанцї оббили камінями і плечі свому королеви і клуби його мулї.

Бувший австрійський цїсар Карло, для свого послїдного візду на Угорщину, користав вже з культурних засобів комунікації і уживав автомобіля.

Автомобіль, як звичайно, дуже скоро їздить.

І Карло як скоро віхав, так ще скорше і виїхав.

А от Вільгельм Габсбург, "король України", пригадав для свого візду на Україну найлїпший спосіб. Насамперед він прибрав імя Василя Вишиваного, надів вишивану сорочку, написав в українській мові вірш, засїдлав своєю "королівською" особою пачку з сірниками і "вимашерував" на Україну...

Йому сказали, що український народ є дуже поетичний, отож він, як видно, рішив ужити поетичного способу візду на Україну.

Поетично і безпечно.

***

Що український народ є поетичний і музикальний, сему може посвідчити хоч-би слідуючий "факт".

"Відома українська співачка Сальомея Крушельницька, що тепер перебуває в Віареджіо в Італії, має виїхати до Парижа, щоби співати українські пісні для... знимок світової фірми "Пате".

Такий "факт" подає Хандога в "Народнім Слові" з 21. цвітня. Шкода тільки, що сей "поетичний" редактор не пояснив, як то та світова фірма "Пате" відфотографує українську пісню Сальомеї Крушельницької.

Зрештою, для "української справи" все можливе.

Мусїй.

ТРИ РОКИ РЕВОЛЮЦІЇ І ЗЕМЕЛЬНА СПРАВА НА УКРАЇНІ.

(Стаття в харківських "Вістях" з дня 7. листопада 1920 р.)

За три останних роки Україна пережила таку складну історію: господарство так замітно потерпіло від перемін десятка влад і десятка фронтів, — що нема нїчого дивного в тому, що після трох років революції ми не маємо яскраво накреслених і викристалізованих нових форм в хлїборобстві.

В Росії ми бачимо нові форми: там рядом розвиваєть ся комунізм на селї через радянські господарства, і селянство протоптує шляхи до комунізму через колективні хлїборобські господарства. Обидві форми чим далї закріплюють ся, зростають ся з житєм і впливають на дальший розвиток комунізму на селї.

На третому році революції довелось на Україні завойовувати (і завоювати) довіре селянської бідноти. Довело ся віддати в розпоряджене селянства всї землї, і без його згоди не утворювати господарств иншого типу — радянських господарств. Довело ся дорогою ціною довести формальні вимоги селянства до абсурду і показати, що спори по формі (земля—народови) не вирішують справи для бідного селянства, бо одержавши землю, воно не може мати від неї сподіваної користи, коли не стане до боротьби з куркулями.

І село розкололось. Ми бачимо в йому дві свідомих групи, які чудово знають де "наша" влада, а де — "ваша". Не стало "села", "селянства", а є бідне селянство, зорганізоване в комнезами (комітети незаможних) і куркулї, формально розєднані, але поки що дужі своєю економічною незалежністю.

Перший етап — пройдений. В більшости України свідомість бідноти і зорганізована сила її дають себе в знаки куркулеви.

На черзї — другий етап: зміцнене економічної сили бідноти; обєднане її не тільки політичне (комнезами), а і господарське (артілї, громадське господарство).

Сей етап уже починаєть ся. Ми бачимо, що біднота шукає для себе виходів і знаходить їх не в зміцненю господарств окремих хазяїнів, а в ґуртовій роботї. Про се свідчать як постанови місцевих зїздів комнезамів, так і Всеукраїнський зїзд їх. І се не тільки в платонічних постановах. Ми знаємо, що біднота запрягає в богатьох місцях куркуля орати для себе землю. Спорадичність сього явища починає робити ся системою, зростати ся з житєм і бути для села нормальним явищем.

Хто знає село і те, як воно шукає не випадків, а системи, той знає, що се шукане може закінчитись тільки утворенєм нових форм, які-б задовольняли бідноту. Такою формою може бути тільки громадське господарство в ріжних варіянтах.

В сьому процесї у весь зріст виступає роля керуючої партії, яка зробила Велику революцію і на своїх плечах винесла весь тягар її на протязї трох років.

Той підход до всякої справи, який комуністична партія вживає в своїй роботї, є запорукою в успішному закінченю боротьби.

Та рішучість в боротьбі, яку виявляє тільки комуністична партія, є запорукою до перемоги бідноти над куркулем.

Три роки Радянської Влади найкраща ознака тому, що на селї запанує біднота, а з нею — громадське і гуртове господарство.

Четвертий рік Революції принесе нам нові форми селянського житя на нових формах селянського господарованя.

Г. Клунний.

А. Прилуцький.

ВЛАДА ПАНСЬКА І ВЛАДА РАДЯНСЬКА.

I.

Всї отсї мої рядочки
Від початку і до точки
Я присвячую голотї
Всїй українській бідноті;
Хочу в них оповідати,
Як Вкраїна — наша мати
Попала ся у лабета
До Денікіна хамлета.
Розкажу я все, що знаю,
Вам подумать над ним раю —
Більш нїчого не бажаю.
Так слухайте-ж починаю.

Як гетьманська влада впала
Враз петлюрівська настала.
Тут біднота спохватилась
Під куркульством опинилась.
Стала думати-гадати,
Щоб Петлюру подолати.
Понеслись з'усюду стони:
Повстанців ідуть загони,
Рушниць, патронів назбирали,
Данила старшим обібрали, —
"Ну тепер, мов, нас веди,
З тобою підем хоч куди! —
Буржуїв бити нам охота!"
Закричала вся голота: —
"Нам все рівно: чим страждати
Краще в бійцї умирати."
Порішили — тай зробили,
Хто пручав ся — всїх побили,
На тих шкода, що ховались
Та до Дону пробирались.
Що вже мали там робити,
Про те будем говорити.
Почекайте хоч хвилину, —
Розкажу про Україну.

Як петлюрівців прогнали,
До роботи разом стали;
Зїзди всюди поскликали,
Що робити — міркували.
Першим висловивсь Панас,
— "Влада мусить бути в нас!,
І не инша, як Радянська,
Бо инакше буде панська.
— "І я иншої не хочу, —
Що Панас, то й я торочу"!
Закричав тут дід Тарас:
— "Зрозуміти уже час:
Инша влада то є панська
А не наша пролетарська".
Так дідусь старий казав
Мов сокирою рубав.
Трохи там потолкували,
Виконкоми обібрали,
Доручили працювати —
Волю народу сповняти;
Все по правдї розібрати,
Винуватих всїх карати,
Темноту скрізь просвіщати,
Та всїх заходів вживати —
Капітал щоб подолати,
Лад Радянський будувати.
— "Сей наказ ви виповняйте,
Ні на крок не відступайте!"
Делєгати так сказали,
Виконкоми як обрали.
Так, здавалось, все зробили.
Лад Радянський утворили,
Землї бідноті наділили,
Що нужніше — все зробили.
Поки тут отсе творилось
На Дону таке робилось:
Там буржуї поховались,
Всї як галич позлїтались.
Туди йшли всї богачі,
Українські дукачі,
Всї російські дармоїди,
Кулаки і мироїди,
Фабриканти й шкіродери,
И бувші царські офіцири, —
Всї хто не бажав робити —
Тільки кров з голоти пити:
Денікінці, колчаківці,
Всякі "Шкури"-кровопійці,
Шульгини й Драгомірови —
Спадкоємці всї Корнілови.
Там кишіло їх як гадів!
Бути-б там я вам не радив!
Чорна сотня там злетїлась,
Словом—нечесть вся зібралась
Та Доброармією назвались.
Що за "армія" — всї взнали,
А що "добра" — коштували.
Щож, не первина вже нам
Спину гнуть перед катами.
Позбиравши всїх сих гадів,
Їм Денікін тут порадив,
Щоб з Антантою знестись, —
Всїм що треба запастись:
Війська в поміч собі просить, —
Зброї, каже, в нас не досить,
Щоб бідноту придушити,
Владу панську закріпити.
Зброю й танки враз прислали,
А в салдатах одмовляли;
Коротенько листували, —
Таку відповідь давали:
—"Ми з охотою з великою
Вельми славному Денікіну
Силу-б війська ми прислали,
Так сами вже спасували.
В нас тут тоже не спокійно, —
Пахне щось революційно.
І як війська вам послати,
То й самим не здобрувати.
Пранцювата справа наша, —
Заварилась ціла каша:
Робітництву ми ручаємось,
Що до вас ми не втручаємось.
З тим, панове, прощавайте,
Всїй голотї там задайте,
Про се нас повідомляйте!"

II.

Вуса трохи покрутивши
Та цигарку закуривши
Тут Денікін генерал
Слово-річ таку держав:
— "Офіцери—господа!
Станьте всї вперед сюда,
Рядові всї станьте ззаду
Та послухайте пораду.
Так обставини зложились, —
На Дону ми опинились.
Треба добре розсудити,
Що-ж тепера нам робити.
Всїм звичайно річ відома
Що творить ся у нас дома:
Там залишились жінки,
Дїти, родичі й батьки.
Голота ними управляє,
Самим для себе заставляє
Працювати і орати,
Після себе прибирати...
Не було сього ніколи
При правительстві Миколи;
На роботу виганяють
Родовитих всїх панів;
На увагу не приймають
Ні чинів, ні орденів —
Всїх там рівними щитають,
Панську честь там зневажають.
Мають всї один закон —
Чи батрак чи сам барон.
Коли будем ми сидїти,
Не прийдеть ся в панстві жити,
Наберемо ся ми муки
І загинемо як мухи.
Не залишить ся й нащадків, —
Є вже досить сих випадків.
Треба ворога скарати,
Собі владу знов забрати,
Комуністів всїх побити,
Боротьбістів подушити.
Правда, справа трошки... тее...
Важне дїло дуже сее,
Бо робочі зрозуміли,
Мов сліпці отсї прозрілі.
Щоб зробити наше дїло,
Треба в бій вступити сміло,
А щоб лекше нам було,
Треба в город і в село
В тил до ворога послати,
Щоби дурнїв пошукати,
На свій бік їх всїх схилити,
Колотнечу там вчинити.
Посилаймо агітаторів,
Всяких наших провокаторів!
Ну а дїло се як водить ся,
Дуже просто воно робить ся.
Їх звязати з куркулями,
Та з місцевими попами.
Куркулїство встане зразу,
Піп їм проповідь розкаже,
Так повстаня розпічнуть,
Допомогу нам дадуть.
Тоді дїло закипить,
Все шкеребеть полетить.
Повтікають комуністи,
Їхнє займемо ми місце".
Тут він трохи віддихнув,
Піт з чола платком змахнув,
Потім трошки підождав,
Далї річ таку держав:
— "Свою промову я кінчаю
І тепера всїх питаю:
Чи чули думку ви мою?
Не так, то висловте свою!"
— "Правду, правду ви сказали",
Враз крикнули генерали.
— "Отож майте на увазї,
Ні в якісїнькому разї
Справи більш не відкладайте,
Зразу дїло починайте.
А тепер я відкриваюсь —
Главковерхом призначаюсь.
Так з Антанти приказали
Коли танки присилали".
Вся отся його промова
До однісїнького слова
Записана на папері
Величезному як двері,
Та прибита на стїні, —
Довелось читать менї.
Далї дїло як було,
І на фронтї як гуло,
Як денікінцї стріляли,
Чим їм ми відповідали,
Як вони там наступали,
Як і наші відступали, —
Сї відомости ви маєте
І напевно вже знаєте, —
То й не буду я писати,
Бо захочеть ся вам спати.

(Кінець буде.)